

การกำหนดโทษที่เหมาะสมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74

Challenges in Determining Appropriate Sentencing Under Section 74 of the Criminal Code

อัจฉราวดี แก้วพันธ์¹

บทคัดย่อ

การศึกษาศาสนาบังคับที่ระบุไว้ในมาตรา 74 ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการผ่อนผันความรับผิดชอบทางอาญาให้แก่เด็กอายุระหว่าง 12 ถึง 15 ปี ถือเป็นส่วนสำคัญของระบบกฎหมายของไทย แม้จะอายุเกินเกณฑ์ที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้ว เด็กในกลุ่มอายุนี้อาจยังคงได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับโทษภายใต้เงื่อนไขบางประการ โดยศาลมีทางเลือกที่จำกัดในการบังคับใช้มาตรการกับเด็กเหล่านี้ เช่น การดักเตือน การกำหนดแนวทางปฏิบัติ หรือการฝึกอบรมและการฟื้นฟูสมรรถภาพ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาระบบยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่จัดทำโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ถือเป็นสิ่งสำคัญ อันมุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนมากกว่าการลงโทษ โดยเฉพาะเด็กที่กระทำความผิดร้ายแรงหรือถือว่าไม่สามารถฟื้นฟูได้เท่าที่ควรที่จะได้รับโทษ ซึ่งการยกเว้นโทษเด็กเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะปกป้องสังคมในระยะยาว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและคุ้มครอง ทั้งเด็กและสังคมโดยรวม

เมื่อพิจารณากฎหมายต่างประเทศและประเด็นต่างๆ ภายในกฎหมายไทย เห็นได้ชัดว่าวิธีแก้ปัญหาคือเป็นไปได้คือการกำหนดให้มาตรา 74 ให้อำนาจแก่ฝ่ายตุลาการในการดำเนินคดีกับเด็กอายุ 12 ถึง 15 ปีที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน บทบัญญัตินี้จะทำหน้าที่เป็นข้อยกเว้นสำหรับการจัดการกับกรณีของเด็กกระทำความผิดร้ายแรง โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมสิทธิส่วนบุคคลและการดูแลสวัสดิภาพของเด็กและสังคม ทำให้มั่นใจได้ว่าทุกคนที่จะได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบโดยศาลในการกำหนดแนวทางดำเนินคดีที่เหมาะสม ศาลจะพิจารณาความรับผิดชอบของเด็กอย่างละเอียดถี่ถ้วนตลอดจนพฤติการณ์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคดี หากเห็นว่าจำเป็นก็ควรลงโทษตามความรุนแรงของกระทำที่เหมาะสม นอกจากนี้ อาจใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษก็ได้ ซึ่งแล้วแต่พฤติการณ์

คำสำคัญ: กฎหมาย, ลงโทษ, เด็ก

Abstract

The study examines the mandatory conditions stipulated in Section 74 of the Criminal Code, which represent a relaxation in the criminalization of children aged 12 to 15, an integral aspect of the Thai legal framework. The threshold for criminal responsibility, although

¹ นักศึกษาปริญญาโท นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

surpassed, still allows for certain exemptions from punishment for children within this age cohort under specific circumstances. In instances where the court's options for enforcing measures against these children are limited, such as through warnings or established guidelines for training and rehabilitation, the Juvenile and Family Court, as established by the Juvenile and Family Court and Court Procedure Act of 2010, plays a significant role. This specialized court system prioritizes the rehabilitation of juvenile offenders over punitive measures, reserving punishment solely for cases involving severe offenses or when rehabilitation is deemed unfeasible. Merely exempting children from punishment may prove insufficient in safeguarding society in the long term, underscoring the critical importance of rehabilitation and protection for both children and society as a whole.

Within the context of foreign legal frameworks and various domestic issues, it becomes evident that Section 74 grants the judiciary authority to prosecute responsible children aged 12 to 15, albeit as an exception primarily reserved for cases involving serious offenses. This provision aims to strike a delicate balance between upholding individual rights and safeguarding the welfare of children and society at large, ensuring meticulous consideration of each case by the court and the establishment of appropriate prosecution guidelines. The court diligently assesses the child's responsibility and the specific circumstances surrounding the case, opting for punishment commensurate with the severity of the offense when deemed necessary, while also considering alternative measures based on the prevailing circumstances.

Keywords: Law, Sentencing, Children

ปัจจุบันมีเหตุการณ์ที่น่าสะเทือนใจและชวนจับตามองของสังคมไทยอย่างแท้จริงคดีหนึ่งคือ คดีฆาตกรรมป่าบัวผัน เหตุการณ์นี้เกี่ยวข้องกับหญิงวัยกลางคนที่ต้องทนทุกข์ทรมานจากความตายอย่างน่าเศร้าสลด ด้วยพบว่าไร้วิญญาณของเธอถูกทิ้งในสระน้ำใกล้โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว ในเบื้องต้นผู้ต้องสงสัยกลับกลายลงเอยกับผู้ซึ่งเป็นสามีของผู้ตายที่ถูกควบคุมตัวไว้ แต่ต่อมากลับถูกพบว่าเป็นแพะรับบาป อย่างไรก็ตาม ความร้ายแรงที่แท้จริงได้รับการเปิดเผย เมื่อภาพจากกล้องวงจรปิดเปิดเผยการกระทำของวัยรุ่น 5 คน ที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 16 ปี หนึ่งในจำนวนนี้เป็นบุตรของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย สิ่งที่น่าตกใจยิ่งกว่าคือการทำร้ายร่างกายป่าบัวผันกลับกลายเป็นการฆาตกรรมอำพราง ผู้กระทำผิดทั้งห้าคนสมรู้ร่วมคิดร่วมกันก่อเหตุทำร้ายร่างกายและปกปิดหลักฐานอาชญากรรมของตน และเป็นเรื่องที่น่าตกใจอย่างยิ่งที่ได้รับทราบว่าคุณคนเหล่านี้แท้จริงแล้วเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ประกอบด้วย 1. แบงค์ อายุ 13 ปี 2. กัส อายุ 13 ปี 3. เชน อายุ 14 ปี 4. โก๊ะ อายุ 14 ปี และ 5. บิ๊ก อายุ 16 ปี

เมื่อย้อนกลับไปในวันที่ 12 มกราคม 2567 ตำรวจภูธรอรัญประเทศได้รับแจ้งเหตุว่าพบศพหญิงคนหนึ่งบริเวณบ่อน้ำบริเวณหลังปั้มน้ำมัน ปตท.เก่า (ร้าง) ข้างโรงเรียนอนุบาลศรีอรัญโทยย์ ถนนสุวรรณศร อำเภอรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว หลังจากเจ้าหน้าที่ได้ทำการพิสูจน์พิกัดศพพบว่ามีร่องรอยถูกคนร้ายฆ่าทุบศีรษะและใบหน้าสภาพและ ซึ่งทราบชื่อในเวลาต่อมาคือ ป่าบัวผันหรือป่ากบ มีชื่อจริงว่า น.ส. บัวผัน

ต้นสุ อายุ 47 ปี ซึ่งเป็นคนในพื้นที่และรู้จักกันว่าเป็นหญิงวัยกลางคนสติไม่สมประกอบ ชอบดื่มเหล้าและมักเดินไปมาอยู่ในละแวกนั้น เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน แม้สติไม่ดีแต่ไม่เคยทำร้ายใคร ภายหลังจากพบร่างไร้วิญญาณของป้าบัวผัน ผู้ต้องหาแสดงตัวทันทีคือ ลุงเปี้ยกหรือนายปัญญา คงแสนคำ อายุ 54 ปี ซึ่งเป็นสามีของผู้เสียชีวิตได้เข้ามาพบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยให้การรับสารภาพว่าเป็นผู้ก่อเหตุทำร้ายร่างกายป้าบัวผันจนเสียชีวิต แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้สื่อข่าวพบพิรุธจากคำให้การของลุงเปี้ยกทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่ปักใจเชื่อในคำให้การของผู้ต้องหา พร้อมดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม จนกระทั่ง 14 มกราคม 2567 นักข่าวพบหลักฐานจากกล้องวงจรปิดตามจุดต่างๆ ตามคำให้การของลุงเปี้ยก โดยตรวจสอบกล้องวงจรปิดหลายจุดกลับปรากฏว่าไม่พบภาพของลุงเปี้ยก แต่กล้องวงจรปิดจับภาพกลุ่มวัยรุ่น 5 คน กำลังรวมตัวทำร้ายป้าบัวผัน และมีการนำหลักฐานไปมอบให้ตำรวจสำนักงานตำรวจภูธรร้อยประเทศ จนนำมาสู่การจับกุมกลุ่มผู้ต้องหาตัวจริง ซึ่งทั้งหมดเป็นเด็กและเยาวชนโดยกลุ่มผู้ก่อเหตุเล่าเหตุว่าได้เข้าไปกลั่นแกล้งหญิงสติไม่ดีจนทำให้เธอรำคาญไวยวายกระทั่งปาขวดใส่ทำให้กลุ่มวัยรุ่นไม่พอใจและได้เข้าทำร้ายร่างกายจนป้าบัวผันเสียชีวิตในที่สุด กลุ่มวัยรุ่นให้การสารภาพว่าทำไปเพราะทำตามเพื่อน นอกจากนี้ในเวลาต่อมามีข้อมูลเปิดเผยพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นทรชนตามมาอย่างมากมาย ด้วยเป็นกลุ่มที่มักมารวมตัวกันสร้างความรำคาญให้กับชาวบ้านในเวลากลางคืน มักถืออาวุธไล่ทำร้ายกัน มีพฤติกรรมพุดจาข่มขู่ชาวบ้าน ข่มขู่เฝ้าร้านค้า และเรื่องการลักขโมย²

นอกจากนี้ ยังมีกรณีเยาวชนชาย 14 ปี ก่อเหตุยิงในห้างพารากอนทำให้มีผู้เสียชีวิต 2 คน และบาดเจ็บ 5 คน และพบว่า 2 คนที่ได้รับบาดเจ็บอาการสาหัส เนื่องจากผู้ก่อเหตุยังเป็นเยาวชนจึงมีกฎหมายที่แตกต่างกับการใช้ดำเนินคดีกับผู้ใหญ่ ทั้งนี้ โฆษกศาลยุติธรรมยังได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินคดีกับเด็กชายอายุ 14 ปี ที่ก่อเหตุใช้อาวุธปืนยิงประชาชนในห้างว่า พนักงานสอบสวนต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนส่งศาลเยาวชนฯ ภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้ศาลตรวจสอบการจับกุมก่อนว่า มีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนรวมถึงมีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเยาวชนว่าเป็นไปตามที่กฎหมายหรือไม่ ซึ่งตามกระบวนการจับกุมเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย พนักงานสอบสวนควบคุมตัวไว้ได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง ก่อนนำตัวมาส่งศาลเยาวชนฯ เพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจควบคุมกับการตรวจสอบรายงานการจับกุมจากพนักงานสอบสวนที่ส่งมาเพื่อพิจารณาพฤติการณ์ของเด็ก เช่น เด็กก่อเหตุยิงไปจำนวนเท่าใด สภาพทางจิตใจ การรักษาพยาบาลทางจิต รวมถึงการดูแลของพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อพิจารณาในการปล่อยตัวหรือจะควบคุมตัวเด็กที่ก่อเหตุหรือไม่ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2565 ที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม 2565 บัญญัติให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา 2 มาตรา ได้แก่ มาตรา 73 วรรคหนึ่ง และมาตรา 74 ดังนี้

มาตรา 73 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เด็กอายุไม่เกิน 12 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ” (มาตรา 73 วรรคหนึ่งใหม่ เป็นการแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กจากเดิมบัญญัติให้เด็กอายุไม่เกิน 10 ปี กระทำผิดไม่ต้องรับโทษเป็นอายุไม่เกิน 12 ปี)

มาตรา 74 วรรคแรก บัญญัติว่า “เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้...” และวรรคสาม

² “ก้าจัดจูดอ่อน “อาชญากรเด็ก” บทเรียนจากคดีฆ่า “ป้าบัวผัน”,” ผู้จัดการสุดสัปดาห์. (20 มกราคม 2567): สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2567, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9670000005749>

บัญญัติว่า “(3) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตหรือสถานซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี” (มาตรา 74 ใหม่หลักการคงเดิม โดยวรรคหนึ่งเป็นการแก้ไขเกณฑ์อายุให้สอดคล้องกับมาตรา 73 ส่วน (3) ปรับถ้อยคำจาก ส่งเด็กไปยังโรงเรียนเป็นส่งเด็กไปยังสถานศึกษา)³

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ออกมายืนยันว่า ตำรวจจะหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำแบบอย่างของต่างประเทศมาศึกษา และอาจจะปรับลดอายุของผู้กระทำผิดให้ต่ำลงจากอายุ 15 ปี เหลือ 12 ปี เพราะการก่ออาชญากรรมในเด็ก ณ ปัจจุบันมีความรุนแรงมากขึ้น สวนทางกับอายุของผู้ก่อเหตุที่น้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับที่ฟินแลนด์ เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย ในช่วงปี 2022 - 2023 พบข้อมูลบ่งชี้ว่าการก่อคดีทางอาญาโดยเด็กและเยาวชนในประเทศเหล่านี้เพิ่มสูงขึ้น และผู้ก่อเหตุมีอายุเฉลี่ยน้อยลงแต่กระบวนการพิจารณาคดียังยึดตามกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนจนมีการเรียกร้องให้ปรับแก้กฎหมายเหล่านี้ เพื่อจะได้ลงโทษอย่างหนักให้ผู้ก่อเหตุด้วยเหวี่ยงหลายจำ และไม่กระทำผิดซ้ำอีก ดังเห็นได้จาก

ประเทศฟินแลนด์ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีในฟินแลนด์ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่ต้องรับบทลงโทษทางอาญา เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลการก่อเหตุต่อสาธารณะ และไม่อาจเรียกตัวผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมาสอบปากคำได้ แต่อย่างไรก็ดี สถิติเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีที่กระทำความผิดในคดีอาญาทั่วฟินแลนด์ตลอดปี 2023 เพิ่มขึ้นถึง 48 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแบ่งเป็นคดีลักขโมย ทำร้ายร่างกาย เมมาแล้วขับและอื่นๆ ส่วนเยาวชนอายุตั้งแต่ 15 - 17 ปี ถ้าทำผิดจะถูกส่งเข้ารับการพิจารณาคดีในศาลเยาวชน ซึ่งบทลงโทษไม่รุนแรงเท่าผู้ใหญ่ ทั้งนี้ รัฐมนตรีมหาดไทยฟินแลนด์กล่าวว่า พรรคจะยื่นญัตติเสนอให้สภาพิจารณาปรับลดอายุขั้นต่ำซึ่งต้องรับผิดทางอาญาให้น้อยกว่า 15 ปี เพื่อจะได้เหมาะสมกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น

ประเทศเกาหลีใต้ สถิติอาชญากรรมที่ก่อโดยเด็กและเยาวชนในเกาหลีใต้เพิ่มจากร้อยละ 2.23 ของคดีอาญาทั้งหมดเมื่อปี 2008 เป็นร้อยละ 5.31 ในปี 2020 และมีผู้เยาว์ก่อเหตุฆาตกรรม 5 คดี คนเกาหลีจำนวนไม่น้อยจึงเรียกร้องให้ปรับลดอายุขั้นต่ำของผู้เยาว์ที่ต้องรับความผิดทางอาญาจากเดิม 14 ปี มาอยู่ที่ 12 - 13 ปี ซึ่งประธานาธิบดี ยุน ซอกยอล ของเกาหลีใต้รับฟังข้อเรียกร้องและพยายามผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลง แต่ปลายปี 2023 สำนักคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมลงมติคัดค้านข้อเสนอให้ปรับอายุอาชญากรเด็กจาก 14 ปี เป็น 12 - 13 ปี โดยย้ำว่าเด็กช่วงวัยนี้ยังไม่มีวุฒิภาวะพอจะตรึงตรองการกระทำของตนเองได้ชัดเจน และมีผู้ออกมาประท้วงมติดังนี้เช่นกัน จึงยังต้องติดตามต่อไปว่าเรื่องนี้จะยุติอย่างไร

ประเทศออสเตรเลีย มีกฎหมายเยาวชนของออสเตรเลียกำหนดว่าเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี ไม่ต้องรับโทษทางอาญา ขณะที่เด็กอายุระหว่าง 10 - 14 ปี และเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายให้ไม่ต้องได้รับโทษเทียบเท่าผู้ใหญ่ แต่ขึ้นอยู่กับคำวินิจฉัยของศาลว่าจะให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบการกระทำของตนเองอย่างไร ซึ่งก็มีทั้งการทากิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การทำทัณฑ์บน และรายงานตัวตามกำหนด หากแต่ในปี 2020 - 2023 กลุ่มวัยรุ่นในหลายเมืองของออสเตรเลียก่อเหตุทำร้ายผู้คน

³ “ทางกฎหมายอาญา “เด็กทำผิด” ไม่ต้องรับโทษ?”, ไทยพีบีเอส (Thai PBS). (4 ตุลาคม 2566): สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332413>

และทำลายทรัพย์สินสาธารณะด้วยความฉกฉวยหลายเหตุการณ์ จึงมีการเรียกร้องให้ปรับแก้กฎหมายครอบครัว ให้ผู้ปกครองของเด็กที่ก่อเหตุทางอาญารับผิดชอบร่วมกับของเด็กในปกครองของตนเอง เพราะกฎหมายครอบครัวของออสเตรเลียระบุว่า เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครอง⁴

สำหรับประเทศไทย ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 – 76 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีและลงโทษกับเด็กไว้เป็นการเฉพาะโดยแบ่งตามช่วงอายุ ดังนี้

1. เด็กอายุไม่เกิน 12 ปี หากกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ
2. เด็กอายุกว่า 12 ปีแต่ไม่ถึง 15 ปี หากกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลกำหนดมาตรการพิเศษ เช่น ว่ากล่าวตักเตือนทั้งเด็กและผู้ปกครอง วางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองควบคุมดูแลเด็ก หากเด็กยังฝ่าฝืนให้ผู้ปกครองจ่ายเงินไม่เกิน 10,000 บาท กำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติให้เด็ก หรือส่งไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกอบรม
3. เยาวชนอายุ 15 – 18 ปี หากกระทำความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบแล้วแต่กรณีและอาจไม่สั่งลงโทษ แต่ใช้มาตรการพิเศษเช่นเดียวกับเด็กอายุ 12 – 15 ปีก็ได้ หรือจะสั่งลงโทษก็ได้ แต่ให้ลดโทษลงมาครึ่งหนึ่ง

4. เยาวชนอายุ 18 - 20 ปี หากกระทำความผิดศาลจะลงโทษครึ่งหนึ่งหรือ 1 ใน 3 ก็ได้

ปัจจุบันการกระทำของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เช่น การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย การใช้ยาเสพติดหรือแม้แต่การฆาตกรรมถือเป็นความผิดร้ายแรงตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม สังคมและระบบกฎหมายยังคงเปิดโอกาสให้เยาวชนเหล่านี้ ไม่ต้องรับโทษหรือทบทวนรับโทษจำคุกเพียงระยะสั้นในทัณฑสถาน ซึ่งส่งผลให้มีความเป็นไปได้สูงที่จะดำเนินการกระทำผิดซ้ำ ด้วยการปล่อยให้ผู้กระทำความผิดรุ่นเยาว์เหล่านี้ไม่ต้องรับผลที่ตามมาจากการกระทำ อันเป็นการสร้างช่องโหว่ทางกฎหมายที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างเด็ดขาด เพื่อลดความเสี่ยงของพฤติกรรมอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนในอนาคต

พฤติกรรมการกระทำผิดในเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นอย่างน่ากังวลในสังคมปัจจุบัน พฤติกรรมนี้มีตั้งแต่การละเมิดศีลธรรมไปจนถึงการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง ซึ่งเห็นได้จากรายงานข่าวต่างๆ กรณีของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การโจรกรรม การใช้ยาเสพติด ความรุนแรงระหว่างโรงเรียนและแม้แต่อาชญากรรมที่ร้ายแรง เช่น การข่มขืนและการฆาตกรรม ทำให้เกิดคำถามว่าบุคคลเหล่านี้ควรต้องรับผิดชอบอย่างไร และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า เด็กและเยาวชนแตกต่างจากผู้ใหญ่ในแง่ของวุฒิภาวะทางอารมณ์ พฤติกรรม ความสามารถในการเรียนรู้และมโนธรรม เนื่องจากมีประสบการณ์ชีวิตที่จำกัด การขาดวุฒิภาวะนี้อาจทำให้พวกเขามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางอาญาได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่าบุคคลเหล่านี้ขาดวุฒิภาวะทางปัญญาหรือจิตสำนึกหรือไม่นั้น กลับกลายเป็นความท้าทายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ผู้ก่ออาชญากรรมมีอายุระหว่าง 10 ถึง 18 ปี ที่ได้ไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า

สำหรับปัญหาที่นำมาศึกษานี้เป็นกรณีความรับผิดชอบของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ที่ได้กระทำความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 ซึ่งเห็นว่าในปัจจุบันการกำหนด

⁴ “‘อาชญากรเด็ก’ ต้องแก้แค้นหรือแก้ไข? สำนักรกฎหมายเยาวชนในสากลโลก ว่าด้วยบทลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญา,” ไทยรัฐออนไลน์. (2567, 18 มกราคม): สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/104136>

บทลงโทษลงในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ร้ายแรงหรือเป็นการกระทำความผิดที่กระทบกระเทือนต่อจิตใจของประชาชนให้ศาลพิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับความรู้ผิดชอบ และสิ่งอื่นทั้งปวงอันเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ศาลจะต้องลงโทษสำหรับความผิดนั้นเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายในการกระทำความผิด และเพื่อสร้างความรู้สึกลดภัยให้กับสังคมด้วย ดังนั้นการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 ซึ่งเป็นเหตุกำหนดความรับผิดชอบอันเป็นการที่เด็กที่มีอายุเกิน 12 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี ที่ได้กระทำความผิดอาญาเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวแล้วไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก และเพื่อทำให้เกิดความรู้สึกลดภัยให้แก่ประชาชนในสังคม และสร้างความพึงพอใจต่อผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้บริสุทธิ์ที่ถูกกระทำจากผู้กระทำความผิดอันเป็นความผิดต่อชีวิต และเป็นการกระทำโดยเจตนา ด้วยเห็นว่ากฎหมายควรกำหนดให้ศาลพิจารณาพฤติกรรมการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น ประกอบกับอายุของเด็กเพื่อใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับความรู้ผิดชอบและข้อเท็จจริงอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้ผิดที่ศาลจะลงโทษสำหรับความผิดที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว ให้ศาลสามารถลงโทษเด็กได้เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์และพฤติการณ์การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่มีมากขึ้น⁵

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความซับซ้อนของปัญหาและแนวปฏิบัติจากกฎหมายของต่างประเทศ โดยศาลจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจในการลงโทษเด็กที่ก่ออาชญากรรมร้ายแรง การพิจารณาที่สำคัญอยู่ที่การกำหนดความรุนแรงของความผิด จากการศึกษากฎหมายของฝรั่งเศสกำหนดว่า ผู้เยาว์ในกลุ่มอายุบางกลุ่มอาจไม่ต้องรับโทษสำหรับการกระทำของตน หากใช้มาตรการเฉพาะสำหรับผู้เยาว์ตามดุลพินิจของอัยการ อย่างไรก็ตามในกรณีที่อัยการไม่เลือกใช้มาตรการดังกล่าว ศาลฝรั่งเศสมีอำนาจในการดำเนินคดีทางอาญา รวมทั้งคำปรับและลงโทษจำคุกในระดับอัตราโทษที่ลดลง หากเปรียบเทียบความแตกต่างในการบังคับใช้กฎหมายไทยและฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายไทยยกเว้นเด็กในวัย 12-15 ปี จากการลงโทษทุกรูปแบบ ในขณะที่กฎหมายฝรั่งเศสมุ่งเน้นไปที่การลดความรุนแรงของการลงโทษ โดยเฉพาะในกรณีที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเด็กขาดความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้องเท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องรับผิดชอบการกระทำของตนในฝรั่งเศส นอกจากนี้แนวทางปฏิบัติต่อเด็กของประเทศไทยมีความพิเศษในการบังคับใช้เงื่อนไข ในขณะที่กฎหมายฝรั่งเศส รวมมาตรการเฉพาะเข้ากับการลงโทษสำหรับผู้เยาว์ ความแตกต่างเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า แนวปฏิบัติในการลงโทษผู้เยาว์ในกฎหมายฝรั่งเศส อาจช่วยเพิ่มความคุ้มกันจากการลงโทษตามมาตรา 74 ของประมวลกฎหมายอาญาไทยได้

และจากการศึกษาพระราชบัญญัติคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953 ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีพบว่า ยังขาดบทบัญญัติสำหรับการดำเนินคดีที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรง อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ระบุกลุ่มอายุที่แตกต่างกันสองกลุ่มคือ วัยเด็กครอบคลุมผู้ที่มีอายุ 14 ถึง 17 ปี ในขณะที่ประเพทยาวชนครอบคลุมตั้งแต่ 18 ถึง 20 ปี เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วระบบกฎหมายของไทยซึ่งจัดประเพทยาวชนผู้กระทำความผิดที่มีอายุระหว่าง 14 ถึง 15 ปี ว่าเป็นเด็ก ดังนั้นจึงได้รับการยกเว้น

⁵ เชิดพงศ์ จินดาสุวรรณและจิระพงศ์ แก้วบัว, “ปัญหาการกำหนดอายุเด็กและเยาวชนซึ่งไม่ต้องรับโทษในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 และ 74,” ในการประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 14, มหาวิทยาลัยมหาดไทย, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2567, จาก [https://www.hu.ac.th/conference/conference2023/proceedings/doc/06%20สังคมศาสตร์%20so/37-so-133%20อาจารย์เชิดพงศ์%20จินดาสุวรรณ%20\(1237-1244\).pdf](https://www.hu.ac.th/conference/conference2023/proceedings/doc/06%20สังคมศาสตร์%20so/37-so-133%20อาจารย์เชิดพงศ์%20จินดาสุวรรณ%20(1237-1244).pdf)

ไม่ต้องรับโทษทางอาญาเมื่อมีการพิพากษาลงโทษ ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในการดำเนินกระบวนการสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ในทางกลับกันกฎหมายเยอรมันให้อำนาจศาลในการตัดสินลงโทษทางอาญาต่อเด็กกลุ่มนี้ หากเห็นว่ามาตรการทางเลือกไม่เพียงพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ของคดีได้⁶

ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับกฎหมายของแคนาดา โดยกฎหมายเยาวชนของแคนาดา มีเกณฑ์อายุสำหรับผู้กระทำความผิดที่คล้ายคลึงกันกับพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติเด็กและเยาวชนของแคนาดาบังคับใช้เฉพาะกับบุคคลที่กระทำความผิดที่มีอายุระหว่าง 12 ปี และอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งเป็นกฎหมายพิพากษาผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ เห็นได้ชัดเจนว่าประเทศแคนาดา กฎหมายไม่ได้กำหนดโทษทางอาญาต่อเด็กและเยาวชน แต่ศาลเยาวชนจะใช้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนแทน เว้นแต่ การกระทำนั้นจะถือเป็นความผิดทางอาญาร้ายแรงตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะมีกระบวนการพิจารณาคดีที่แตกต่างออกไปโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม กฎหมายของแคนาดาอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดสามารถโต้แย้งดุลยพินิจของอัยการในกระบวนการพิจารณาคดีได้ หากเห็นว่าไม่สมเหตุสมผล เด็กอาจถูกลงโทษทางอาญาได้เช่นกัน นอกจากนี้ เมื่อศาลเยาวชนได้รับคำร้องขอให้ลงโทษหรือคำคัดค้านจากผู้กระทำความผิด ศาลจะพิจารณาคำร้องขอหรือคำคัดค้านอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ ศาลอาจเห็นด้วยกับคำร้องขอของอัยการที่จะดำเนินการตามกระบวนการพิพากษาลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ หรือหากเห็นว่าไม่เหมาะสม ก็สามารถสั่งให้ดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาคดี และพิพากษาลงโทษเยาวชนได้เช่นกัน⁷

และด้วยมาตรา 74 ของประมวลกฎหมายอาญา กำหนดให้เด็กอายุ 12 ถึง 15 ปี ซึ่งมีอายุถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องรับผิดชอบต่อความผิดทางอาญาได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับโทษ อย่างไรก็ตาม ทางเลือกอื่นสำหรับเด็กเหล่านี้มีข้อจำกัดอย่างมาก โดยเน้นไปที่การฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นหลัก แม้จะมีพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งกระบวนการทั้งหมดมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน หากแต่ทำให้กฎหมายอาญาอ่อนแอลง และทำให้เด็กสามารถแสวงหาประโยชน์จากการเป็นเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกลงโทษ ความเป็นจริงที่น่ากังวลนี้ไม่เพียงแต่จะรักษาความยุติธรรมต่อเหยื่อไว้นานเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถปกป้องสังคมได้อย่างเพียงพออีกด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาแก้ไขมาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยให้อำนาจศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษเด็กตามความเหมาะสม โดยเฉพาะความผิดร้ายแรง และปรับปรุงวิธีการบังคับใช้ เพื่อตอบสนองความต้องการตามมาตรา 74 โดยเฉพาะ⁸

เป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ความสำคัญของการจัดลำดับความสำคัญของสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน และให้ความสำคัญคุ้มครองการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนอย่างยุติธรรมและได้สัดส่วน ทั้งผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ของการกระทำผิด โดยมุ่งเน้นไปที่วัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ ประการแรกเป็นการส่งเสริมสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนผ่านศาล

⁶ พิมพ์สุรางค์ ชนิทรลีลา, “การยกเว้นความรับผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74”, (นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565), สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2567, จาก <https://www.law.chula.ac.th/wp-content/uploads/2023/10/6480103134.pdf>.

⁷ อ้างแล้ว. เชิงอรรถที่ 4.

⁸ อ้างแล้ว. เชิงอรรถที่ 5.

เยาวชนและครอบครัวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการคดีเด็กและเยาวชน และประการที่สองคือ หลักการกลั่นกรองในการพิจารณาโทษ ซึ่งไม่เพียงแต่คำนึงถึงความรุนแรงของความผิดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงลักษณะ และพฤติการณ์ส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิดด้วย แนวทางนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนจากมาตรการลงโทษเพียงอย่างเดียวไปใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น สถานะทางสังคม สถานการณ์ครอบครัว และศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาเชิงบวก และจำกัดวิธีการจัดการกับอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนที่รุนแรงและเป็นทางการมากเกินไป

หลักการที่เป็นแนวทางในการวินิจฉัย และการทำคำสั่งทางคดีขององค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัย ให้คำนึงถึงแนวทางดังต่อไปนี้

1. การลงโทษหรือมาตรการต่างๆ ที่จะใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกกรณีจะต้องอยู่บนสัดส่วนที่เหมาะสม โดยมีใช้คำนึงถึงแต่เพียงพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดเท่านั้น หากแต่จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและปัจจัยเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด รวมถึงสภาพความต้องการทางสังคมด้วย
2. การลงโทษหรือมาตรการในทางที่จะจำกัดอิสรภาพส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนนั้น จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้มีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้วเท่านั้น และใช้อย่างจำกัดหรือในระยะเวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
3. การลงโทษถึงขนาดจำคุกหรือคุมขังเด็กและเยาวชนไว้ในสถานที่คุมขังจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีลงโทษเด็กและเยาวชน เนื่องจากได้กระทำความผิดที่ร้ายแรงต่อบุคคลอื่น หรือเด็กและเยาวชนผู้นั้นได้กระทำความผิดต่อเนื่องในความผิดร้ายแรงอื่นๆ โดยที่ไม่มีมาตรการอื่นที่เหมาะสมกว่ามาใช้แทนได้แล้ว

อนึ่ง จากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มีการบัญญัติหลักการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 97 วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจแก่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัยของผู้กระทำความผิดแล้ว ดังนี้ 1) ในขณะกระทำความผิดจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป หรือ 2) ในระหว่างพิจารณาจำเลยมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการโอนคดีไปยังศาลทั่วไป โดยการใช้ดุลยพินิจนี้จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบถึงสภาพทางร่างกายและจิตใจ ความสามารถทางสติปัญญา และอุปนิสัยของเด็กและเยาวชน ควบคู่ไปกับการตรวจสอบรายงานข้อเท็จจริงต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน นอกจากนี้ดุลยพินิจเหล่านี้ ใช้กับคดีที่ยื่นฟ้องเริ่มแรกภายใต้เขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้น ท้ายที่สุดแล้วการตัดสินใจว่าจะโอนคดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับอำนาจดุลยพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัว และไม่ผูกพันให้ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเสมอไป

บทบัญญัติที่ระบุไว้ในมาตรา 97 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ถือเป็นหลักการที่ดี แต่ก็ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขบางประการ เช่น อายุของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด นอกจากนี้ ควรคำนึงถึง

ความรุนแรงของความผิดทางอาญา รวมทั้งการตัดสินโทษเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางเลือกที่ใช้แทนการดำเนินคดีอาญา ปัจจัยเหล่านี้ควรเป็นแนวทางของศาลในการพิจารณาว่าจะโอนคดีหรือไม่ เว้นแต่จะก่ออาชญากรรมร้ายแรง เพราะผลที่ตามมาของการถูกดำเนินคดีในศาลดังกล่าวแตกต่างอย่างมากจากศาลเยาวชนและครอบครัว ด้วยผลกระทบตลอดชีวิตของการถูกส่งคุมตรวจหน้าว่าเป็นอาชญากร⁹

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษากระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในประเทศต่างๆ ก็พบว่ามีหลักคิดและแนวทางการพิจารณาที่แตกต่างกัน กระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน กรณีอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการโอนคดี ตามมาตรา 97 วรรคสองใน 3 ประเทศ ที่ได้ศึกษาคือ ประเทศเยอรมนี ประเทศแคนาดา และประเทศฝรั่งเศส ดังนี้

ประเทศเยอรมนีได้บังคับใช้กฎหมายศาลคดีเด็กและเยาวชนที่เข้มงวด ซึ่งกำหนดให้มีโทษจำคุกสูงสุด 10 ปี โดยไม่ต้องโอนคดีไปยังศาลธรรมดา แนวทางนี้มีไว้สำหรับสถานการณ์ที่ศาลเห็นว่าจำเป็นในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในอนาคต และไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านมาตรการควบคุมเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ หากความผิดที่กระทำมีลักษณะร้ายแรง โดยมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี และสามารถขยายระยะเวลาจำคุกสูงสุดได้เป็น 10 ปี ไม่ว่าจะกำหนดโทษประเภทใดก็ตาม การให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรมเพื่อให้เด็กและเยาวชนจะมีการเติบโตและพัฒนาการที่ดี และด้วยเหตุนี้ เยอรมนีจึงจัดลำดับความสำคัญในการจัดการกับคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงที่กระทำโดยเด็กและเยาวชนภายในศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งแยกจากเขตอำนาจศาลของการพิจารณาคดีทั่วไป

ในแคนาดา บุคคลที่กระทำความผิดร้ายแรงจะต้องได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต ในขณะที่ความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนได้รับการกำหนดไว้อย่างรอบคอบ สำหรับเยาวชนที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไป แต่อายุต่ำกว่า 18 ปี ในเวลาที่ก่ออาชญากรรมจะได้รับการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว โดยไม่ต้องโอนไปยังศาลปกติ ความผิดทางอาญาร้ายแรง เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานพยายามฆ่า ความผิดฐานมิได้มีเจตนาฆ่าแต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย และความผิดฐานข่มขืนผู้อื่นจนเป็นผู้ถูกข่มขืนได้รับอันตรายสาหัส จะได้รับการวินิจฉัยอย่างรอบคอบ หากมาตรการการฟื้นฟูแบบดั้งเดิมไม่เพียงพอ อาจมีโทษอาญาหลังจากการสอบสวนและพิจารณาจากสถานการณ์ทั้งหมดอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว โดยได้รับข้อมูลจากที่ปรึกษากฎหมายของศาลเยาวชนและครอบครัว หลักการของการแยกความยุติธรรมของเด็กและเยาวชนออกจากระบบผู้ใหญ่เน้นไปที่การฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคม การจำคุกอาจเป็นทางเลือกสุดท้ายเท่านั้น โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการส่งเสริมสังคมที่ปลอดภัย ด้วยกรณีผู้เยาว์มีอายุระหว่าง 14 - 15 ปี ที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษอาญา สำหรับโทษอาญาระดับ First Degree murder (การฆ่าคนโดยมีเจตนาร้ายและได้วางแผนการไว้ล่วงหน้า), Second degree murder (ฆ่าโดยเกิดจากสิ่งเร้า ไม่ได้มีการเตรียมการหรือไตร่ตรองล่วงหน้า) หรือจำคุกตลอดชีวิต จะได้รับมาตรการพักโทษ หลังจากที่ต้องโทษจำคุกมาแล้ว 5 - 7 ปี

ในฝรั่งเศส มีระบบยุติธรรมทางอาญาที่ครอบคลุมสำหรับเด็กและเยาวชน สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี จะไม่ได้รับโทษทางอาญา เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าพวกเขาต้องการการคุ้มครองเป็น

⁹ อโนทัย ศรีดาวเรือง. การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา: ศึกษากรณีอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการโอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสอง. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2567, จาก <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/153990.pdf>

พิเศษ อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 18 ปี ที่กระทำความผิดร้ายแรงจะถูกลงโทษทางอาญาโดยเน้นที่การศึกษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ ลดความรุนแรงของการลงโทษ และการลงโทษจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับความรู้และความตระหนักรู้ของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เด็กและเยาวชนต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนไม่ว่าพวกเขาจะอายุเท่าใดก็ตาม และเนื่องจากจำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการกำหนดมาตรการการลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 18 ปี รวมถึงโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี และรูปแบบอื่นในการฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น โครงการคุมประพฤติ และการบำบัดในชุมชน

และด้วยกฎหมายเด็กและเยาวชนของฝรั่งเศส กำหนดว่าบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือเป็นผู้เยาว์ และแม้ว่าผู้เยาว์จะกระทำความผิดทางอาญาร้ายแรงก็ตาม พวกเขาไม่สามารถถูกดำเนินคดีในระบบศาลปกติได้ แต่คดีของพวกเขาจะได้รับการจัดการโดยศาลเยาวชนและครอบครัว คดีที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์จะได้รับการจัดการในลักษณะที่คำนึงถึงสถานการณ์และความต้องการเฉพาะของเด็กและเยาวชน แทนที่จะถูกโอนไปยังศาลที่มีเขตอำนาจศาลทั่วไป ความร้ายแรงของความผิดดังกล่าวมีผลต่อการลงโทษ และขอบเขตของการลงโทษขึ้นอยู่กับระดับความรู้และความตระหนักรู้ของผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน ในกรณีที่ร้ายแรง หากเยาวชนอายุระหว่าง 16 ถึง 18 ปี กระทำความผิดเดียวกันหลายครั้งหรือกระทำความผิดทางอาญาร้ายแรง พวกเขาอาจถูกจำคุก แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาคดีนี้ไม่สามารถดำเนินการในศาลที่มีเขตอำนาจศาลปกติได้¹⁰

ในการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งกระทำความผิดในคดีเด็กและเยาวชนไม่ควรได้รับโทษทางอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ว่าเด็กอายุระหว่าง 8 ถึง 10 ปี ไม่มีความสามารถในการเข้าใจผลที่ตามมาจากการกระทำของพวกเขา ควรใช้มาตรการทางเลือก เช่น การป้องกัน ความช่วยเหลือและการศึกษา อย่างไรก็ตาม มีการตรากฎหมายใหม่อนุญาตให้ใช้มาตรการพิเศษกับเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10 ถึง 13 ปี รวมถึงโครงการด้านการศึกษาและการฝึกอบรม หากการลงโทษเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลนั้นอาจถูกกักขังในบ้านหรือสถานที่ที่กำหนด สำหรับผู้ที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 16 ปี ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการลงโทษทางอาญา เช่น จำคุก ซึ่งบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนจะเท่ากับครึ่งหนึ่งของที่กำหนดไว้สำหรับผู้ใหญ่ และการจำคุกจะใช้สำหรับความผิดทางอาญาร้ายแรงเท่านั้น¹¹

และในประเทศไทย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 10 (2) บัญญัติว่า “คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ออนมาตามมาตรา 97 วรรคหนึ่ง” และเนื่องจากมาตรา 96 กำหนดให้ ความปรากฏแก่ศาลว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชน และถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 95 แต่ถ้าศาลเห็นว่า ไม่

¹⁰ ส่องกระบวนการยุติธรรมต่างชาติ ตัดสินโทษ “เยาวชนทำผิด”. (02 กุมภาพันธ์ 2559). POST TODAY. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567, จาก <https://www.posttoday.com/politics/413838>

¹¹ ณิชชา กำแก้ว. “มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญาในการกระทำความผิดศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2561). สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567, จาก <https://repository.nida.ac.th/server/api/core/bitstreams/4bf157f8-b3d4-4b9e-b333-8027eaf8c5fe/content>

สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาดังกล่าวเสียไป

กอบกับมาตรา 97 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปี บริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้วเห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้”

ด้วยกฎหมายที่ขาดความชัดเจนในการใช้ดุลพินิจของศาล ในการโอนคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาดังกล่าว จึงทำให้มีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ด้วยถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ โดยไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นจะเป็นการกระทำความผิดฐานใด หรือมีลักษณะการกระทำที่รุนแรงเพียงใด เด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดย่อมได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษอยู่เสมอ ด้วยสาเหตุนี้จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนหันกลับมากระทำความผิดในฐานเดิมหรือฐานใหม่ที่มีโทษหนักกว่า ซึ่งเกิดจากกฎหมายที่มีลักษณะที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการลงโทษเด็กและเยาวชนให้เกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษ และไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก¹²

ดังนั้น จึงจำต้องอาศัยวิธีการธรรมดา ถ้าหากศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้วเห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้

ทั้งนี้ ด้วยปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กกระทำความผิด มีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในตัวเด็กเอง ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ สาเหตุการกระทำความผิดที่เกิดจากบทลงโทษที่ไม่เหมาะสม และลักษณะของกฎหมายที่ส่งผลต่อการกระทำผิดของเด็ก เมื่อเด็กกระทำความผิดถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษา หรือรับการบำบัดฟื้นฟูสำหรับเด็กแล้ว มิได้รู้สึกเข็ดหลาบกับการต้องโทษ กลับคิดว่าตนเป็นเด็กย่อมได้รับการลดโทษและรับโทษในระยะสั้นก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติและกลับมากระทำความผิดอีก ซึ่งในการกระทำความผิดครั้งหลังหรือครั้งต่อไป มาอาจเป็นการกระทำความผิดเช่นเดิมหรือร้ายแรงกว่าเดิม ดังนั้นจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้ศาลใช้การกระทำผิดของ

¹² ชัยญานันท์ ขนประเสริฐ, “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีและการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา,” : สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2567, จาก http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6424011809/16976181497ed7783b0dff69b9df1322df7f046cf4_abstract.pdf

เด็กมาพิจารณาประกอบกับอายุในการลงโทษให้เหมาะสมกับความรู้สึกผิดชอบ พฤติการณ์แห่งคดี และ สิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ศาลสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษเยาวชนที่กระทำความผิดโดยลดมาตรา ส่วนโทษลงมาถึงหนึ่งก็ได้ ดังนั้นจึงเห็นควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 โดยมี เนื้อความว่า “ผู้ใดอายุกว่าสิบสองปีแต่ต่ำกว่าสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาล พิจารณาถึงความรู้สึกผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงที่เกี่ยวกับผู้นั้นในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษา ลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่ควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้จัดการตามมาตรา 73 หรือถ้าศาลเห็นว่า ควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ถ้าศาลเห็นสมควรลดจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้”

จากข้อเสนอแนะข้างต้น ที่ได้เสนอให้แก้ไขอัตราโทษในลักษณะที่ให้อำนาจดุลพินิจของศาลในการ ลดโทษของเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรง ด้วยเหตุผลของข้อเสนอแนะนี้เกิดจากการที่กฎหมายเดิม กำหนดให้ศาลไม่ลงโทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก โดยไม่คำนึงถึงลักษณะหรือความรุนแรงของ อาชญากรรมของพวกเขา ดังนั้นจึงเหมาะสมกว่าที่จะใช้มาตรการที่ตอบสนองต่อสถานการณ์เฉพาะที่อยู่ รอบตัวเด็ก ด้วยการใช้แนวทางเฉพาะสำหรับการใช้ดุลพินิจของศาล เปิดโอกาสให้ศาลพิจารณาลดมาตรา ส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่งเฉพาะความผิดที่มีโทษจำคุกต่ำกว่าสิบปี และสำหรับความผิด ร้ายแรงที่มีโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปลงหนึ่งในสามหรือครึ่งหนึ่ง ซึ่งแนวทางนี้ช่วยให้ศาลสามารถจัดการ บทลงโทษทางอาญาที่สอดคล้องกับความรุนแรงของความผิด และความยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้กระทำผิดที่ เป็นเด็ก การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวจะก่อให้เกิดข้อได้เปรียบในการควบคุมการกระทำผิดทางอาญา ร้ายแรงและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ โดยปลูกฝังความกลัวให้กับเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับผลที่ตามมาที่พวกเขา ต้องได้รับการกระทำผิด นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายเพื่อปกป้องความเป็นอยู่ที่ดีของเหยื่อที่ได้รับผลกระทบ จากการกระทำเหล่านี้ เนื่องจากการลงโทษทางอาญาตามสัดส่วนจะทำให้ผู้กระทำผิดมีความเคารพต่อ กฎหมายเป็นอย่างดี จำเป็นต้องรับรู้ว่าการกระทำผิดจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อผลที่ตามมาของการกระทำของตน ซึ่งจะช่วยกีดกันการกลับไปสู่พฤติกรรมทางอาญา¹³

และขอเสนอให้ยกเลิกมาตรา 142 (1) แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่บัญญัติว่า “เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตาม มาตรา 39 (1) แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์” เพื่อความเป็นเอกภาพและความสอดคล้อง ในการลงโทษเด็กให้เป็นไปตามมาตรา 74 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่ได้บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมใหม่

ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันเด็กมีความคิดที่ โตกว่าช่วงอายุ โดยแต่ละครั้งที่มีข่าวว่าเด็กเป็นผู้กระทำความผิดแต่ละคดีการกระทำแต่ละครั้งล้วนมีความรุนแรง อย่างมาก มีการเจตนาและไตร่ตรองก่อนลงมือกระทำความผิดเสมอ แต่โทษที่เด็กได้รับนั้นคือไม่ต้องรับโทษ หรือแค่จำคุกติดคุกเพียงเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้เด็กผู้กระทำความผิดบางส่วนนั้นได้ลงมือกระทำความผิดซ้ำ

¹³ พงศภัคพล อันท้าว. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาของเยาวชน. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2567, จาก <http://law.master.kbu.ac.th/StudentTheses/2561/10.pdf>

หรือเกิดการชักชวนเพื่อนให้กระทำความผิด โดยอ้างว่าตนทำผิดแต่ตนไม่ได้รับโทษ ดังนั้นกฎหมายควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องตามยุคสมัย เพื่อลดปัญหาการกระทำความผิดของเด็กที่มักจะเกิดขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต และควรให้เด็กได้เรียนรู้พื้นฐานความผิดของกฎหมายเป็นสำคัญ เพื่อที่เด็กจะได้ตระหนักถึงโทษของการกระทำความผิด โดยเป็นการปลูกฝังให้แก่เด็กเพื่อที่จะใช้ชีวิตเป็นบุคคลที่ดีในสังคม รวมถึงให้เด็กรู้จักสิทธิและหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่นในสังคม¹⁴

¹⁴ อ้างแล้ว. เจริญธรรมที่ 5.

บรรณานุกรม

- “กำจัดจุดอ่อน “อาชญากรเด็ก” บทเรียนจากคดีฆ่า “ป้าบัวผัน”,” ผู้จัดการสุดสัปดาห์. (20 มกราคม 2567): สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2567, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9670000005749>
- “ทางกฎหมายอาญา “เด็กทำผิด” ไม่ต้องรับโทษ?”, ไทยพีบีเอส (Thai PBS). (4 ตุลาคม 2566): สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332413>
- ชัยญานันท์ ขนประเสริฐ. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีและการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา,”: สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2567, จาก http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6424011809/16976181497ed7783b0dff69b9df1322df7f046cf4_abstract.pdf
- เชิดพงศ์ จินดาสุวรรณและจิระพงศ์ แก้วบัว, “ปัญหาการกำหนดอายุเด็กและเยาวชนซึ่งไม่ต้องรับโทษในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 และ 74,” ในการประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 14, มหาวิทยาลัยมหิดล, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2567, จาก [https://www.hu.ac.th/conference/conference2023/proceedings/doc/06%20สังคมศาสตร์%20so/37.so-133%20อาจารย์เชิดพงศ์%20จินดาสุวรรณ%20\(1237-1244\).pdf](https://www.hu.ac.th/conference/conference2023/proceedings/doc/06%20สังคมศาสตร์%20so/37.so-133%20อาจารย์เชิดพงศ์%20จินดาสุวรรณ%20(1237-1244).pdf)
- ณัชชา กำแก้ว. “มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญาในการกระทำความผิดศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2561). สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567, จาก <https://repository.nida.ac.th/server/api/core/bitstreams/4bf157f8-b3d4-4b9e-b333-8027eaf8c5fe/content>
- พงศ์ศุภพล อันท้าว. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาของเยาวชน. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2567, จาก <http://law.master.kbu.ac.th/StudentTheses/2561/10.pdf>
- พิมพ์สุรางค์ ขนิทรลีลา, “การยกเว้นความรับผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74”, (นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565), สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2567, จาก <https://www.law.chula.ac.th/wp-content/uploads/2023/10/6480103134.pdf>.
- ส่องกระบวนการยุติธรรมต่างชาติ ตัดสินโทษ “เยาวชนทำผิด”. (02 กุมภาพันธ์ 2559). POST TODAY. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567, จาก <https://www.posttoday.com/politics/413838>
- อโนทัย ศรีดาวเรือง. การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา: ศึกษากรณีอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการโอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสอง. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2567, จาก <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/153990.pdf>
- “‘อาชญากรเด็ก’ ต้องแก้แค้นหรือแก้ไข? สำนวนกฎหมายเยาวชนในสากลโลก ว่าด้วยบทลงโทษและความรับผิดชอบทางอาญา,” ไทยรัฐออนไลน์. (18 มกราคม 2567): สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/104136>